

DE VERBORGEN VLOEK.

Een op waarheid gegrond verhaal

door

ADELPHA

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

DE VERBORGEN VLOEK.

EEN OP WAARHEID GEGROND VERHAAL

DOOR

ADELPHA.

„Die zijne overtredingen bedekt, zal
niet voorspoedig zijn; maar die ze bekennt
en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.”
Spr. 28 : 13.

NIJKERK
G. F. CALLENBACH.

I.

In eene der steden van ons vaderland woonde eene arme weduwe. Ja, wel arm, want, al waren er velen, die met aardsche goederen nog heel wat minder bedeeld waren dan zij, zij miste den schat, die alleen waarlijk rijk maakt, omdat hij de eenige is, die nooit kan worden verloren.

Maar ook naar het tijdelijke had juffrouw Haller het niet te ruim; neen — zij moest het zich zelfs met een zucht bekennen: zij teerde meer en meer in. Kon zij vroeger nog eens wat overhouden en op de spaarbank brengen, om mettertijd haar eenigen zoon een kapitaaltje te verzekeren, wanneer hij een eigen zaak zou kunnen opzetten, — al sinds maanden had zij, telkens wanneer Frits een nieuw kleedingstuk noodig had, haar spaarbankboekje voor den dag moeten halen en het met zoo veel zorg bespaarde sommetje was nu al zóó geslonken, dat het haast niet meer de moeite waard was, het op de spaarbank te laten staan, te minder, daar er toch geen vooruitzicht bestond om het ooit weer te doen aangroeien. Haar winkeltje verliep immers geheel en al; vroeger, toen zij nog in de drukke Spoorstraat woonde, stond het den geheelen dag niet stil van al de klanten en wist zij dikwijls niet, hoe zij hen allen alleen zou

bedienen, — maar hier, op dat stille grachtje, deugde de stand zeker niet: zij kon tenminste gerust uren achtereen in haar achterkamertje zitten, zonder dat de winkelschel haar naar voren riep, en, kwamen er dan al eens koopers, dan waren het een paar kinderen uit de buurt, die voor moeder een strengetje sajete of een kaartje naaigaren kwamen halen. Haar mooie stapels en rollen ellewaren bleven onaangeroerd staan — en dat het goed daar niet beter op wordt, dat weet iedere huismoeder wel.

Het was hard voor juffrouw Haller, hare zaak zoo te zien verlopen, — dubbel hard, omdat zij niet alleen voor zichzelf had te zorgen, maar ook, of liever in de eerste plaats, voor haar Frits, haar oogappel, wien zij zoo gaarne eene fatsoenlijke opvoeding had gegeven, terwijl zij nu met zorg den tijd tegemoet zag, waarop hij van school zou komen en een ambacht zou moeten kiezen.

Kiezen? Dat behoefde hij eigenlijk al lang niet meer: zij wist wel, dat de knaap er zijne zinnen op had gezet, schrijnwerker te worden, — maar zij wist even goed, dat zij het leergeld daarvoor niet zou kunnen bekostigen en dat haar zoontje al heel tevreden zou moeten zijn, wanneer hij als krullenjongen bij een timmerman werd aangenomen, zonder eenig ander hulpmiddel om vooruit te komen, dan zijn eigen ijver en volharding.

't Was haar dan ook menigmaal bang om 't hart, wanneer zij zoo alleen in haar achterkamertje zat en het gebeurde wel eens, dat er een traan viel op het fijne naaiwerk, waarmede zij poogde er nog een stuivertje bij te verdienen, als zij dacht aan den tijd toen haar echtgenoot nog leefde en toen zij in alle opzichten zooveel gelukkiger was dan thans. In dien goeden ouden tijd, ach ja, toen was alles geheel anders: toen ging ze trouw

met haar man naar de kerk en hoorde ze nog eens een goed woord, — maar tegenwoordig! Met dien versleten doek en die afgedragen japon kon ze toch, althans op Zondag, niet onder de menschen komen! En zoo beroofde zij zichzelf steeds van het voorrecht om Gods Woord te hooren en bedacht niet, dat zij daarmede hare eigene ziel voortdurend meer schaadde.

Toch verlangde zij wel naar iets hoogers: dikwijls had ze den Heer gesmeekt, haar toch Zijn heil te doen kennen; in de dagen van haren voorspoed had zij zelfs gemeend, dat zij het reeds bezat, doch nu gevoelde zij het maar al te goed: vrede had zij niet, veeleer verteerde haar een innerlijke onrust, die zelfs de weinige vreugde, welke zij nog had kunnen smaken, vergalde en haar dikwerf recht prikkelbaar van humeur maakte.

Alleen voor haar Frits was zij steeds dezelfde gebleven en hij was dan ook eigenlijk de eenige, die de zachtere zijde van haar karakter kende, want vrienden had zij te A., de plaats harer inwoning, niet en de weinige kennissen van haar man hadden de een na den ander opgehouden haar te bezoeken.

Juffrouw Haller was eene Duitsche van geboorte; twaalf jaar geleden had zij haar vaderland verlaten om den man te volgen, dien zij liefhad en dat had haar te minder moeite gekost, daar zij er geen andere familiebetrekkingen achterliet dan eene veel oudere getrouwde zuster, met wie zij het niet al te best kon vinden en van wie zij dan ook zelden meer hoorde. Nu ruim een jaar geleden had zij echter eens een brief van haar gehad, die allerlei blijde verwachtingen bij haar had opgewekt, want hij meldde haar, dat een oude neef, dien zij bijkans niet hadden gekend, was gestorven en hun een stuk land had nagelaten. De luchtkaasteelen, die zij reeds op deze tijd had gebouwd, waren echter in rook

verdwenen, want, daar een geschil over de grensscheiding met een lastigen buurman den verkoop van het land belette, had zij er tot nu toe nog geen cent voordeel van gehad, zoodat zij langzamerhand zelfs het bestaan van de erflating was vergeten.

Zoo stonden de zaken op zekeren mistigen herfstdag in de maand October. 't Begon al te schemeren, en in het kleine kamertje achter den winkel was het reeds geheel donker, maar nog stak juffrouw Haller de lamp niet aan. Haar naaiwerk lag onaangeroerd op haar schoot en peinzend staarde zij tusschen de half weggeschoven neteldoeksche gordijntjes, door den winkel heen, naar buiten.

Het was stil op het grachtje. De lantaarns, die één voor één werden opgestoken, schenen wel gloeiende spijkers en verspreidden slechts een kleinen lichtkrans om zich heen, waardoor het overige van de gracht in een nog dichter mistgordijn gehuld scheen, dan werkelijk het geval was. Plotseling deed de klok van den naastbijzijnden toren vijf doffe slagen hooren.

„Vijf uur!” zuchtte juffrouw Haller: „en Frits nog niet thuis! Waar kan hij zoolang blijven?” En als door ongeduld gedreven, stond zij op, stak de lamp aan en begaf zich naar voren. Juist op dat oogenblik werd de buitendeur geopend en de lang verwachte sprong vroolijk naar binnen.

„Wel Frits, is dát wegblijven! Ik werd wezenlijk bang, dat u een ongeluk was overkomen!” zeide zij, op een toon, waaruit meer blijdschap over zijne behouden thuiskomst dan ongeduld over zijn uitblijven sprak: „Waar zijt gij toch zoolang geweest?”

„O moeder, er is zoiets aardigs gebeurd!” riep de aangesprokene, terwijl hij haar volgde naar de achterkamer, waar nu de brandende lamp een vroolijk licht

wierp op de schilderijtjes aan den wand en op het nette hoekkastje met de twee mooie vazen, die overdag meestal in een schemerdonker waren gehuld.

„Verbeeld u eens, moeder,” vervolgde de knaap, en hij wierp een paar boeken en eene lei, die hij onder den arm had meegebracht, op de tafel: „ik heb een beurs met geld gevonden, die eene dame had verloren in den winkel van Van Raam, waar ik met Piet de Wit een boodschap was gaan doen voor zijn vader.... Ik zag net, dat ze uit haar mof viel, toen zij den winkel uitging....”

„Maar ge hebt haar toch wel teruggegeven?” viel zijne moeder hem angstig in de rede.

„Ja, natuurlijk, maar dat is juist het aardigste! Toen ik haar achterna liep, was zij al in haar rijtuig gestapt en weggereden, maar ik haar na, zoo hard ik kon!” — De knaap barstte in een vroolijk gelach uit bij de herinnering aan het voorgevallene en ging opgewonden voort: „Het rijtuig reed de Bakkerstraat in en gelukkig hield het nogal gauw stil, want anders had ik het nooit bijgehouden. Op het laatst was ik er achteraan gaan hangen, zoodat ik net tegelijk aankwam en toen de mevrouw uitstapte gaf ik haar de beurs terug. Eerst begreep zij er niets van, maar toen ik haar vertelde, waar ik ze had opgeraapt, liet zij me binnenkomen in eene prachtige kamer, wel driemaal zoo groot als deze en zij vroeg mij van alles en gaf mij al deze appels” — de knaap had onderwijl zijne zakken al geledigd van een inhoud, die ieder jongenshart in verrukking zou hebben gebracht — „en zij zeide, dat ze eens bij u zou komen, — o, is het niet heel aardig? Ik wou, dat u haar eens zag!”

De weduwe glimlachte over de opgewondenheid van haar jongen, maar toch nam zij een levendig aandeel in

zijne vreugde en met onverminderde aandacht luisterde zij telkens opnieuw naar al de bijzonderheden van hetzelfde verhaal, totdat het eindelijk tijd werd voor den knaap om naar bed te gaan en hij vermoed en wel insliep om te droomen, dat hij met eene groote beurs, die hoe langer zoo zwaarder werd, een rijtuig achterna liep, zonder het ooit te kunnen inhalen. Juist op het oogenblik, waarop het eindelijk stilstond en hij hoopte het te bereiken, struikelde hij over eene groote mand met appelen, — door welken schok hij verschrikt wakker werd, recht verwonderd, zich rustig in zijn eigen bed te bevinden.

II.

aad eens, Frits, wie er van middag hier is geweest?" vroeg juffrouw Haller, toen haar zoontje een paar dagen later van school kwam.

Frits aarzelde niet lang; bezoekers waren zóó zeldzaam geworden in het sombere achterkamertje, dat hij onmiddellijk „de mevrouw van de beurs" als de bedoelde persoon opgaf.

„Juist," zeide zijne moeder: „mevrouw van Everdingen is bij mij geweest. Zij had een mooi boek voor u meegebracht en heeft dat hier achtergelaten. Kijk, hier is het."

Spoedig was Frits geheel verdiept in de bezichtiging van zijn nieuwen schat en, misschien voor de eerste maal van haar leven, verheugde zijne moeder er zich over, dat hij iets anders had om zich bezig te houden, zoodat zij niet als naar gewoonte het geheele verhaal

van zijne wederwaardigheden op school te hooren kreeg. Want het bezoek van dien middag had haar ernstig gestemd. Mevrouw van Everdingen had haar nog over andere onderwerpen gesproken als over het gebeurde van den vorigen dag. Hoe zij er toe kwam, haar hart te openen voor eene vreemde, zij, die nooit met iemand sprak over wat er in haar omging, zij wist het niet, maar mevrouw van Everdingen had zoiets vriendelijks over zich, dat zij haar, alsof het vanzelf sprak, haar vertrouwen had geschonken. Zoo kwam het dan, dat, toen hare bezoekerster, na haar te hebben geprezen over de wijze, waarop zij haar zoontje opvoedde, haar had gevraagd, of zij hem ook reeds uit eigen ervaring kon spreken van de liefde van Hem, die alleen op den duur kracht verleent tot getrouwe plichtsvervulling, zij in tranen was uitgebarsten en had bekend, dat zij die liefde nog niet kende, hoewel haar hart reeds geruimen tijd groote behoefte daaraan gevoelde.

„Dat kan ik niet gelooven,” had mevrouw van Everdingen toen vriendelijk, maar ernstig gezegd: „want als gij werkelijk wenscht den Heer te kennen, dan kunt gij daar ook toe komen. De Heer Jezus zelf verlangt nog veel meer om u gelukkig te maken, dan gij kunt wenschen om het te zijn: indien gij dus meent Hem reeds zoolang te zoeken, zonder Hem te vinden, dan is er zeker iets van uw kant, dat nog tusschen u en Hem in staat, — iets, dat u belet Hem te zien en dat moet worden weggedaan eer gij tot vrede kunt komen. Het is ook nu nog evenzoo als ten tijde van de Israëlieten onder Jozua: Zoolang zij Achan in hun midden hadden, kon God hun de overwinning niet schenken, maar toen de ban, die als een verborgen vloek onder hen heerschte, was weggedaan, volgde ook Gods vergeving en werd Aï ingenomen. — Ik ken u niet en weet niets van uwe geschiedenis,”

had zij er bij gevoegd, „maar ik ben overtuigd, dat, indien gij eerlijk en nauwgezet uw eigen hart doorzoekt, gij er zeker eene verborgen zonde of onbeleden schuld in zult vinden, die, zoolang zij niet is beleden en door Jezus bloed is uitgewischt, het u onmogelijk zal maken, vrij te naderen tot Zijn troon en u in Zijne liefde te verblijden.”

Met deze woorden was hare bezoekerster vertrokken, de weduwe aan hare eigene overpeinzingen overlatende. En deze waren vele geweest, want, zonder het te weten, had mevrouw van Everdingen hier den vinger gelegd op de gewonde plek van deze ziel.

Het was immers juist, zooals zij had gezegd: daar was immers eene onbeleden zonde, eene onvergeven schuld, die op haar geweten brandde! Zij, die haar zootje, reeds van zijne vroegste jeugd af, oneerlijkheid als de grootste zonde had leeren beschouwen en die zelve geen mensch ooit een cent te kort zou doen, — zij had immers eenmaal een misstap begaan, dien zij toen niet als zoodanig had beschouwd, doch die haar nu zwaar woog.

't Was reeds twee jaar geleden en toch scheen het haar, alsof alles pas gisteren was gebeurd, zóó zag ze hem eensklaps vóór zich, dien tijd, eenige maanden na den dood van haar echtgenoot, toen ze van de Spoorstraat naar hare tegenwoordige woonplaats was verhuisd. Nog herinnerde ze zich levendig al de grieven, die haar tot die verhuizing hadden doen overgaan: de kromgetrokken deur, die niet wilde sluiten, de pomp, die geen water meer wou geven, de gebroken vloertegels in hare keuken, die de huisbaas niet wilde laten vernieuwen en eindelijk de voortdurende plagerij van den laatste, die, toen zij hem hare huur had opgezegd, het huis te koop had aangesteld en haar daardoor, zonder haar te waar-

schuwen, bij tijd en ontijd allerlei lastige „kijkers” had bezorgd. Zie, dat alles had haar verbitterd en, om te toonen dat zij zich niet als een kind door hem wilde laten behandelen, had ze hem van de laatste vier weken, waarin hij 't haar zoo lastig had gemaakt, de huur ingehouden. Wel was de man toen en nog menigmaal daarna vol woede bij haar gekomen en had gedreigd, haar een proces te zullen aandoen, indien zij hem die zestien gulden niet betaalde, maar zij was blijven weigeren. Zij was immers in haar recht, dat zeiden al de bureu, — en dat het zoo was, bleek ook wel, anders had Verduyn het zeker niet bij dreigementen gelaten, zooals nu het geval was geweest.

Maar sedert dien tijd waren hare tegenspoeden begonnen. Zij had gemeend, dat die werden veroorzaakt door den stillen stand, die voor haar winkel niet geschikt was, — doch nu zag zij het anders in. „*Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn,*” die tekst uit de Spreuken schoot haar op eenmaal in de gedachten en zij kon hem maar niet weer kwijt worden.

Maar wat kon zij er aan doen? Zelfs indien zij ze nu wilde bijbetalen, ze bozat immers geen zestien gulden meer! Vijf gulden op haar spaarbankboekje en vijf en veertig stuivers, waarmede zij Zaterdag hare huur moest afdoen, dat was alles . . . zij kon toch geen ijzer met handen breken en betalen zonder geld! Daarenboven: Verduyn was de zaak zeker reeds lang vergeten, hij zou haar misschien nog uitlachen op den koop toe, neen, dat kon zij niet doen, — hem nu, na twee jaar, gaau zeggen, dat zij er spijt van had, dus bekennen, dat zij ongelijk had gehad, dat zij hem had *bestolen!*

Doch — „*die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn, maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.*”

't Was alsof die woorden haar overal aanstaarden; keek zij op, dan schenen ze haar met vurige letters op den witten muur geschreven en boog ze zich over haar naaiwerk, dan was het haar, alsof haar nette, regelmatige steken stonden te dansen en te verschuiven, juist zoolang, totdat ze weer die verwijtende spreuk vormden.

„Die ze bekennt!” Dat werd dus vereischt om barmhartigheid te verkrijgen, — barmhartigheid, die zij zóó noodig had, — genade, vrede, zouden zij wezenlijk te verkrijgen zijn door die bekentenis?

Eigenlijk was er toch misschien wel een mouw aan te passen . . . als zij eens met wat ze had naar baas Verduyn ging en verzocht of zijne vrouw het ontbrekende maar bij haar wou komen weghalen aan winkelwaren . . . dat zouden ze wel doen; ze zouden blij genoeg zijn, nog iets terug te krijgen!

Maar kon zij, mocht zij zoo handelen? Was het niet Frits benadeelen, als zij zooveel uit haar winkel weg deed? Ze had nu toch reeds zooveel moeite om rond te komen, wat zou zij doen, indien zij nog minder in haar winkel had? — En Frits moest noodig een winterjas hebben: als het kouder werd, kon hij onmogelijk in dat dunne kieltje naar school, en de jas van verleden jaar was niet meer te dragen . . . daar had ze die vijf gulden al lang voor bestemd: het was immers niet voor haarzelve als ze ze hield, maar voor Frits! — Dat kon haar toch niet als zonde worden toegerekend!

Was het dan wezenlijk *gestolen* geld? Als dát zoo was, dan zou ze het natuurlijk terug geven, maar eigenlijk was ze daar toch lang niet zeker van . . . Volgens recht kwam het Verduyn immers niet toe?

Volgens recht? Als zij in zijne plaats was geweest, zou ze dan ook zoo hebben gesproken? — Zou zij het

dan niet groot onrecht hebben gevonden, als men haar op deze wijze haar geld had onthouden?

Het was geen wonder, dat juffrouw Haller met al zulke tegenstrijdige gedachten dien nacht niet spoedig den slaap kon vatten. Pas tegen den morgen sliep zij in, om echter spoedig weer te ontwaken en, vermoeid naar lichaam en geest, op te staan.

Maar haar besluit was genomen. Zoodra Frits naar school was en zij haar huiswerk aan kant had, kleeedde zij zich langzaam aan, haalde het spaarbankboekje te voorschijn uit de lade van het kastje, waar het in den laatsten tijd zoo weinig rust had genoten en begaf zich met loome schreden op weg.

Zou baas Verduyn genoegen nemen met haar aanbod? Hoe zou hij haar ontvangen? Nog meer dan de vrees voor de toekomst hielden haar deze vragen bezig, zóó bezig, dat zij, eer zij 't wist, voor het huis stond, waar zij wezen moest.

Toen zij een kwartiertje later weer naar buiten trad, stond haar gelaat veel vroolijker en met een vrij wat lichter tred, dan zij was gekomen, begaf zij zich huiswaarts.

Hoe veel gemakkelijker was alles gegaan, dan zij het had verwacht! Baas Verduyn niet tehuis en zijne vrouw meer dan bereid onmiddellijk de genoegdoening aan te nemen en nog dienzelfden middag het ontbrekende in haar winkel te komen aanvullen, — het kon niet beter! En juffrouw Haller gevoelde zich zoo vroolijk, zoo gelukkig, dat zij zichzelf niet begreep. Indien zij het dubbele van de som, die zij zooeven had afbetaald, ten geschenke had gekregen, dan had zij niet zóó dankbaar kunnen zijn: 't was haar alsof ze bevrijd was van een zwaren last; zelfs den angst voor de toekomst, die haar den laatsten tijd zoo had vervolgd, gevoelde zij op dat oogenblik niet.

„Maar die ze bekennt en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.” 't Was haar alsof de vogels op de kale takken van de boomen vóór haar huisje, het haar toefloten en met een van dankbaarheid overvloeiend hart knielde zij in haar achterkamertje neer en dankte den Heer, dat Hij haar, ook haar, Zijne barmhartigheid wilde bewijzen.

Barmhartigheid! Ja zij wist, dat het dát was, wat zij behoefde en dat Hij haar schenken wou. Niet om hare verdiensten of om de daad, die zij had verricht, neen: indien zij loon ontving naar werken, dan zou, — nu gevoelde zij het, — de grootste ellende haar deel moeten zijn. Alleen uit genade schonk Hij haar dien vrede, die blijdschap, die haar nu vervulden en die zij niet tegen alle schatten der wereld zou willen verruilen.

III.

og nimmer is een woord van onzen trouwen Heiland onwaar of machteloos gebleken. Wanneer het gebod wordt opgevolgd: „Zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid,” dan vervult Hij ook de belofte: „en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.”

Dat had juffrouw Haller ondervonden. Nooit nog was het haar zoo goed gegaan als nadat hare ziel was bevrijd van den last van Gods toorn, die er zoo zwaar op had gedrukt. Toen zij hare bekommernissen op den Heer had geworpen, had Hij voor haar gezorgd en zij kon niet alleen getuigen, dat het haar aan niets had ontbroken, maar zij mocht ook juichen: „De Heere heeft groote dingen bij mij gedaan, dies ben ik verblijd.”

Het was de Heer, Die ze haar toezond, dat wist zij, anders had zij niet het minst begrepen van de vele koopers, die nog dienzelfden middag, nadat vrouw Verduyn haar eigendom bij haar was komen weghalen, allen haar winkel uitkozen om er hunne inkoop te doen. Maar toen het dag op dag zoo voortging en zij na eenige weken niet alleen eene mooie, warme overjas voor Frits kon koopen, maar zich zelfs weer een spaarbankboekje moest aanschaffen, toen was het haar te wonderlijk en zij sprak uit de volheid van haar hart: „Heere, ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw”.... „Wat zal ik den Heere vergelden voor al Zijne weldaden aan mij bewezen?”

Maar nog was de maat, ook der tijdelijke zegeningen, die de Heer haar wilde schenken, niet vol.

Het was een heldere Decemberavond, slechts weinige dagen voor het Kerstfeest en juffrouw Haller keerde terug van een bezoek bij mevrouw van Everdingen, wie zij de gebeurtenissen van de laatste dagen was gaan verhalen. Het naderende feest vervulde haar gemoed met eene onuitsprekelijke blijdschap, want ditmaal voor het eerst zou zij in waarheid het Kerstfeest kunnen vieren, daar de Heiland der wereld thans ook in haar hart was geboren.

Ongemerkt was het later geworden dan zij wel wenschte en met haastigen tred stapte zij voort, daar zij niet gaarne Frits zoolang alleen liet. Zij had zich echter niet bezorgd behoeven te maken: één blik op hare woning, toen zij die naderde, overtuigde haar, dat alles er in orde was. Welk eene verrassing er haar wachtte, daarvan had zij echter niet het flauwste denkbeeld.

„Moeder, een brief voor u,” riep Frits, zoodra zij binnentrad: „een brief van tante Clara.”

„Van tante Clara!” zeide zij verwonderd: „wat kan die mij te schrijven hebben!”

Nieuwsgierig brak zij het couvert open, maar wie beschrijft hare verwondering, toen zij daar de tijding las, dat met de bureu van neef Volkert alles was geschikt, zoodat het land, dat zij van hem hadden geërfd, nu was verkocht en de som van zestienhonderd gulden had opgebracht, waarvan zij haar binnenkort de helft als haar eigendom zou toezenden.

Frits begreep niet, waarom moeder tranen in hare oogen had, toen zij zoo onverwachts zulk eene welkome tijding kreeg, maar de weduwe wist het, — zij werd stil onder al deze onverdiende goedheid en uit haar hart klom enkel de bede :

„Heer, maak mij tot eene getrouwe rentmeesteresse over wat Gij mij schenkt, en leer mij het zóó besteden, dat Uw Naam meest er door geheiligd worde !”

